

Planinski orel *Aquila chrysaetos* gnezdi tudi v slovenskem Primorju Golden Eagle *Aquila chrysaetos* breeds also in the littoral Slovenia

Dne 1.5.1985 se je skupina ornitologov odpravila iz Movraža (tam smo namreč imeli tabor) proti Sočergi. Bil je neverjetno vroč dan, zato smo skupaj sklenili, da gremo v Oliko, v tankajšnje gostilno. Po naporni hoji tistega vročega dne, smo si ob cesti privoščili kratko pavzo. Ponovno smo imeli priložnost opazovati neznanega orla, ki je krožil nad nami (nekaj dni prej smo ga opazovali v okolici Movraža), potem pa izginil za griči.

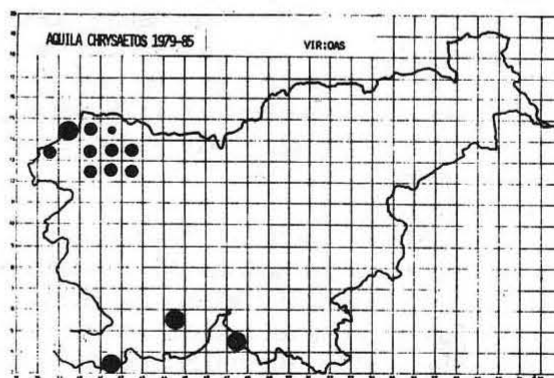
Tihomir Makovec, ki se nerad loči od svojega daljnogleda, nas je opozoril na kup vejevja v steni, in ni nam preostalo nič drugega, kot da smo šli pogledat. Ko smo priplezali na vrh stene, so se vrstila presečenčenja. Odkritja M. Miklavca, ki se je stegnil čez rob stene, da bi videl v gnezdo, so se kar vrstila. Najprej kos zajčje noge, jajčna lupina in končno dva puhasta mladiča. Še spust po vrvi, nekaj posnetkov gnezda in že smo veselo odšli proti Oliko, kjer smo se zasluženo odžejali.

K orlovemu gnezdu smo se ponovno odpravili 12.5.1985 z A. Župančičem. V gnezdu sta bila še vedno dva puhasta mladiča, stara približno mesec dni. Ker smo vedeli, da se mladi orli izpeljejo šele po 12 tednih, smo prihajali k orlovemu gnezdu samo enkrat mesečno, tako smo jih čim manj motili. 8.6.1985 je bil v gnezdu samo 1 mladič velikosti purana, ki smo ga tega dne tudi obročkali. 7.7.1985 smo bili zadnjič pri orlovem gnezdu. Mladi orel je bil že v celoti operjen, le na glavi je imel nekaj ostankov belega puha. Navadno leže orlica le po dve jajci in ju vali 44 dni. Mladi orličiči so sprva še sivo beli, kasneje belo volnati in slepi skoraj 14 dni. V "bratskih" bojih v gnezdu dostikrat najmlajši orlič izgubi življenje in le redki so primeri, da se obdržita oba. Po izračunih, ki smo jih naredili s pomočjo danih podatkov, je orlica znesla prvo jajce 7.3.1985, mladi orlič pa je poletel okoli 12.7.1985. Gnezdo v Sočergi je precej obsežno

19. Obročkanje mladiča planinskega orla na gnezdu v Sočergi, 8.6.1985 (D. Ota)

19. Ringing of a young Golden Eagle in the nest on June 8th 1985 at Sočerga (D. Ota)

Slika 1: Gnezditvena razširjenost planinskega orla v Sloveniji (OAS)
Figure 1: Breeding distribution of the Golden Eagle in Slovenia (OAS)

in verjetno sta orla na tem mestu gnezdila že pred leti.

Znano je, da par orlov redkokdaj uporabi eno gnezdo dve leti zapored, zato imata na svojem teritoriju več gnezdišč, ki jih z leti menjujeta, pač odvisno od hrane in nekaterih drugih dejavnikov. Po opombi A. Župančiča je orlji par iz Sočerge verjetno isti, ki je gnezdil pod Nanosom in v Koritnicah.

Marsikdo se bo spraševal, kako da si je izbral prav Sočergo za gnezdišče, ko pa je v Alpah dovolj prostora zanj, pa še bolj nedostopno je. Vendar orlova prvotna prebivališča so bile skalne stepe, obmorske čeri in samotne ravnine, od tod pa se je pred človekom umaknil v gore. V Dalmaciji gnezdi planinski orel v Mali Paklenici, na Škotskem pa gnezdi orli neposredno nad gladino morja, na previsnih skalnih čerih. Gnezdo v Sočergi je do sedaj gnezdo na najnižji nadmorski višini, okoli 300 m.

Navsezadnje tudi ime planinski orel ni najbolj posrečeno in bi bilo primerneje zlati orel, vendar je že tako, da ga bomo tudi v bodoče imeli za planinskega.

SUMMARY

In Slovenia the Golden Eagle breeds primarily in the Alps. In the Karstic region breeds (according to the available data) a single pair which is of course changing its nesting place. We presume that this year this particular pair breed in the Slovene part of Istria no more than 300 meters above the sea what is quite a sensation for our circumstances.

*Iztok Škornik
Krožna cesta 10
66000 Koper*

Mali strnad *Emberiza pusilla* ugotovljen v Sloveniji **Little Bunting *Emberiza pusilla* confirmed in Slovenia**

V obdobju 1973-1984 smo v Sloveniji ujeli nekatere nove in redke vrste strnadov *Emberizidae*. Ujete so bile naslednje vrste: laponski ostroglež *Calcarius lapponicus*, beloglavi strnad *Emberiza leucocephala* in gozdni strnad *Emberiza rustica*. Sedaj pa se jim je pridružil še mali strnad *Emberiza pusilla*.

Domovina malega strnada *Emberiza pusilla* je severno območje Palearktike, in to od severne Skandinavije do vzhodne Sibirije (Voous 1962). Je selivec in prezimuje v jugovzhodni Aziji, v jesenskem in zimskem času pa je bil mali strnad opazovan in ujet skoraj po vsej Evropi. Iz ornitološke literature se vidi, da je mali strnad veliko bolj pogost, kot bi pričakovali. Najbolj številni so podatki iz zahodne Evrope, imamo pa tudi podatke z Malte, iz Italije, Švice in Avstrije. Podatki so dobljeni v času od oktobra do aprila.

Dne 9.2.1985 je Bojan Mali, zunanji sodelavec kustodiata za ornitologijo Prirodoslovnega muzeja Slovenije, ujel v vasi Kleče (Ljubljana) neznanega majhnega strnada, katerega je nato še živega prinesel v muzej. Pri pregledu ustrezne ornitološke literature in ob zbranih biometričnih podatkih je bilo ugotovljeno, da gre v tem primeru za malega strnada *Emberiza pusilla*. Omenjeni primerki malega strnada hrani Prirodoslovni muzej Slovenije v svoji študijski zbirki.

Oglejmo si biometrične podatke in morfološke značilnosti, na osnovi katerih smo določili vrsto (Tabela 1)

Razen biometričnih podatkov so bile ugotovljene še naslednje morfološke značilnosti, ki so dokazovale nesporno determinacijo. Naštejmo jih samo nekaj: